

**3^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

**Συμβούλιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
“Κλιματική Αλλαγή και Ανθρώπινα Δικαιώματα”**

**Πρόεδρος: Πέτρος Καρακάνας
Αντιπρόεδρος: Άννα Γιαπιτζή-Παπανδρέου**

Πίνακας Περιεχομένων

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου.....	3
2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	4
3. Ρόλος και Αρμοδιότητες του Συμβουλίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	4
4. Ορισμοί.....	4-6
5.Τα αίτια της Κλιματικής Αλλαγής	6-7
6 Οι Συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής.....	7-8
7 Κράτη και κλιματική Αλλαγή.....	9-10
8 Κυριότεροι Οργανισμοί για την Κλιματική Αλλαγή και την Καταστροφή του Περιβάλλοντος	10-11
9 Τελευταίες Εξελίξεις.....	11-13
10. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες.....	13
11. Ηλεκτρονικές Πηγές.....	13-14

1. Καλωσόρισμα Προεδρείου

Αγαπητοί Διπλωμάτες,

Σας καλωσορίζουμε στην 3η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση των Επιτροπών του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου με τίτλο «Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη» και πιο συγκεκριμένα στο Συμβούλιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου! Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι για τη συμμετοχή σας στο συνέδριο - προσομοίωση και είμαστε σίγουροι πως θα έχουμε μια παραγωγική συζήτηση με εξαιρετικά αποτελέσματα, σχετικά με ένα ζήτημα ύψιστης σημασίας, την Κλιματική Αλλαγή και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Πρωτίστως, επιτρέψτε μας να συστηθούμε:

Ονομάζομαι Καρακάνας Πέτρος και φέτος έχω την τιμή να διατελώ στην θέση του Προέδρου του Συμβουλίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών. Βρίσκομαι στο τέταρτο έτος των σπουδών μου στο Τμήμα της Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης. Συμμετέχω για δεύτερη φορά στο παρόν συνέδριο ως μέλος των προεδρείων. Μαζί με την αντιπρόεδρό μου, την εξαιρετική και ιδιαίτερα έμπειρη Άννα Γιαπιτζή-Παπανδρέου θα προσπαθήσουμε να κάνουμε την εμπειρία αυτή όσο το δυνατόν πιο παραγωγική για εσάς.

Ονομάζομαι Γιαπιτζή-Παπανδρέου Άννα και έχω την τιμή να είμαι η Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Βρίσκομαι στο δεύτερο έτος των σπουδών μου στο Τμήμα της Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης.

Λαμβάνοντας υπόψη το πόσο ξεχωριστή είναι αυτή η ευκαιρία για εσάς και με στόχο να γνωρίσετε σε βάθος τον κόσμο των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, δημιουργήσαμε τον ακόλουθο Οδηγό Μελέτης. Σκοπός του είναι να σας κατευθύνει στην προετοιμασία σας και να σας δώσει τα κατάλληλα ερεθίσματα για προσωπική αναζήτηση και για εύρεση ιδεών και προτάσεων με στόχο την βαθύτερη κατανόηση του ζητήματος και στη συνέχεια την επίλυσή του.

Ανυπομονούμε να σας συναντήσουμε όλους από κοντά στο συνέδριο και είμαστε πρόθυμοι να σας βοηθήσουμε με όποιον τρόπο μπορούμε στη συμμετοχή σας. Ευχόμαστε να απολαύσετε όσο το δυνατόν περισσότερο αυτή τη μοναδική εμπειρία και να σας μείνει αξέχαστη!

Καλή επιτυχία σε όλους!

2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ώστε να εξασφαλίσει για το μέλλον την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια, ενώ τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Σήμερα αριθμεί 193 κράτη-μέλη.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

3. Ρόλος και Αρμοδιότητες του Συμβουλίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Στις 15 Μαρτίου 2006, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών αποφάσισε να αντικαταστήσει την Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (ECOSOC) με το **Συμβούλιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**. Η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είχε ως σκοπό την αποτελεσματική προαγωγή και προστασία των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων όλων. Το Συμβούλιο έχει την ίδια αρμοδιότητα. Η Επιτροπή αντικαταστάθηκε από το Συμβούλιο διότι κρίθηκε ότι υπήρχε ανάγκη ενός αναβαθμισμένου οργάνου με διαφορετική σύνθεση με σκοπό να ενδυναμωθεί θεσμικά η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Συμβούλιο άρχισε να λειτουργεί στις 19 Ιουνίου 2006. Έχει 47 μέλη και αποτελεί επικουρικό όργανο της Γενικής Συνέλευσης.

Το Συμβούλιο διαθέτει μηχανισμό Εποπτείας και Ελέγχου των μελών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά την πρακτική τους στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. Ορισμοί

Κλιματική Αλλαγή = Σύμφωνα με την Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή, η τελευταία αποτελεί μια κατάσταση του κλίματος, η οποία επιμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεκαετίες ή και παραπάνω και αναφέρεται σε σημαντικές αλλαγές στο κλίμα που μπορούν να δημιουργηθούν είτε από ανθρώπινη δραστηριότητα είτε από φυσική μεταβλητότητα. Μπορεί να περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή να εμφανίζεται σε

ολόκληρη τον πλανήτη. Συχνά ο όρος χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει αποκλειστικά την αλλαγή του κλίματος που προκαλείται από την επιβλαβή ανθρώπινη συμπεριφορά.

Στόχος 13 = Ο στόχος 13 της Βιώσιμης Ανάπτυξης αφορά την επιτακτική ανάγκη να λάβουμε δράση και μέτρα ώστε να αντιμετωπιστεί η Κλιματική Αλλαγή και οι συνέπειές της. Αρκετές χώρες έχουν υιοθετήσει τη Συμφωνία του Παρισιού η οποία τέθηκε σε ισχύ το Νοέμβριο του 2016. Με βάση τη Συμφωνία αυτή, οι χώρες συμφώνησαν να καταβάλουν κοινή προσπάθεια ώστε να μειωθεί η παγκόσμια θερμοκρασία. Τον Απρίλιο του 2018, 175 χώρες έχουν υπογράψει τη Συμφωνία του Παρισιού και μάλιστα 10 αναπτυσσόμενες χώρες έχουν καταθέσει τα πρώτα εθνικά τους σχέδια για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής.

Τι επιδιώκει ?

- Να ενισχυθεί η προσαρμοστικότητα των χωρών έναντι των κινδύνων και των καταστροφών που επιφέρει η Κλιματική Αλλαγή.
- Οι εθνικές πολιτικές και στρατηγικές των χωρών να ενσωματώσουν μέτρα κατά της Κλιματικής Αλλαγής.
- Βελτίωση της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης σχετικά με τους κινδύνους και την αντιμετώπισή της.
- Εφαρμογή της δέσμευσης των κρατών να βοηθήσουν ώστε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, μέσω της χορήγησης χρηματικής βοήθειας.
- Προώθηση μηχανισμών που βελτιώνουν την ικανότητα αντιμετώπισης των συνεπειών της Κλιματικής Αλλαγής κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες και σε περιθωριοποιημένες κοινότητες.¹

Βιώσιμη Ανάπτυξη = Δεν υπάρχει ομοφωνία ως προς αυτό, αλλά φαίνεται να κυριαρχεί ο ορισμός της ως η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς και ταυτόχρονα δε θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των επόμενων γενεών να ικανοποιούν και τις δικές τους ανάγκες. Αλλιώς, Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη για να καλύπτουν τις ανάγκες τους τόσο η τωρινή γενιά όσο και οι μελλοντικές. Άρα οι τρεις βασικοί τομείς στους οποίους εστιάζει η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η Οικονομία, η Κοινωνία και το Περιβάλλον.

Δικαίωμα = Είναι η δυνατότητα των ανθρώπων να απολαμβάνουν κάποιες ελευθερίες ή εξουσίες, που είναι κατοχυρωμένες στο νόμο, λόγω της ανθρώπινης τους φύσης. Οι ελευθερίες αυτές δίνουν στο άτομο την δυνατότητα να αναπτύξει την προσωπικότητά του, τα ταλέντα του, τις αρετές του, τη συνείδησή του και άλλες πνευματικές του ανάγκες. Τα δικαιώματα διακρίνονται σε ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά. Το εκάστοτε Σύνταγμα καθώς και άλλες Διεθνείς Συμβάσεις όπως η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του

---

¹ https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27361:sdg-13&catid=36:sgds-2016&Itemid=72

Ανθρώπου (1948) και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950) προωθούν και προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

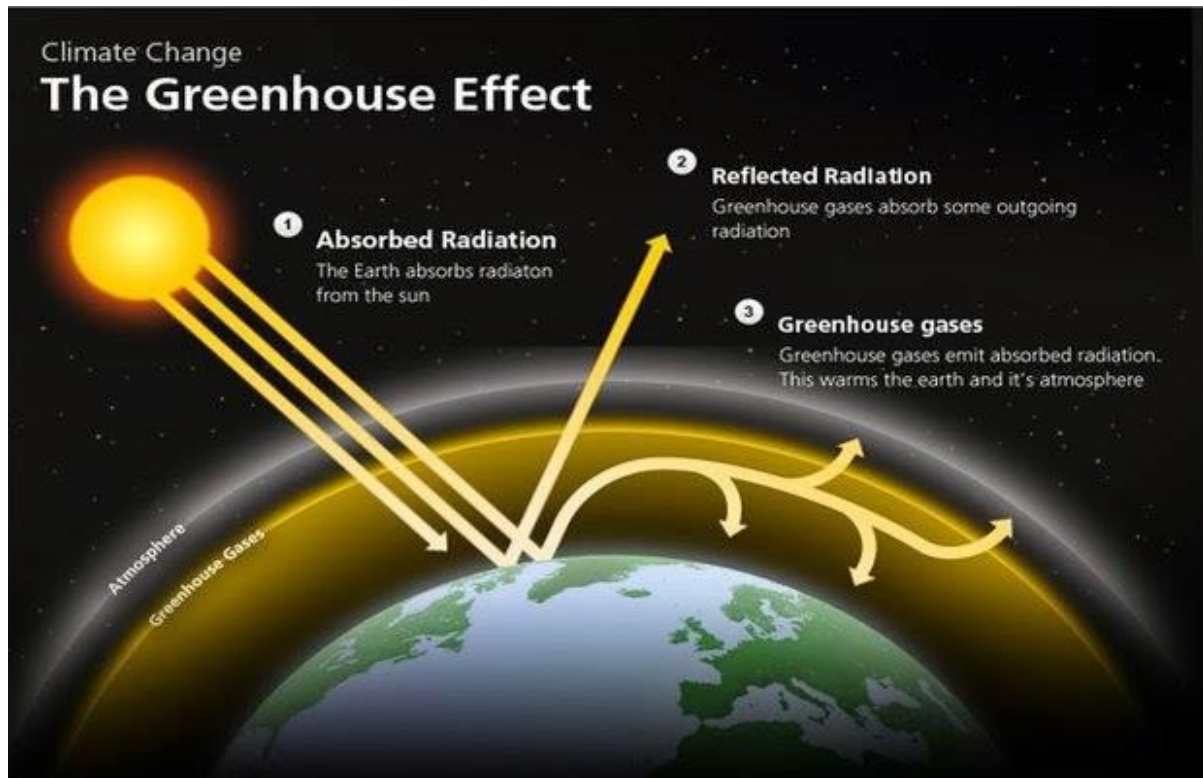
Δικαίωμα στο Περιβάλλον = Συνίσταται στην ελευθερία του ατόμου να απολαμβάνει ένα περιβάλλον υγιεινό και με οικολογική ισορροπία. Το δικαίωμα αυτό, προστατεύει τόσο την υγεία του ανθρώπου και την ποιότητα ζωής του όσο και τα περιβαλλοντικά στοιχεία, καθώς το περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό με σκοπό να διατηρηθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να θεωρηθεί τόσο ατομικό, όσο κοινωνικό και πολιτικό.

5. Τα αίτια της Κλιματικής Αλλαγής

Το κλίμα του πλανήτη μας είναι αποτέλεσμα μιας πολύπλοκης αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων, που χαρακτηρίζουν από τη μια την κύρια πηγή ενέργειας (την ηλιακή ακτινοβολία) και από την άλλη ένα μεγάλο αριθμό χαρακτηριστικών και φαινομένων του πλανήτη μας που το διαμορφώνουν με χαρακτηριστικότερα τη σύσταση της ατμόσφαιρας, τους ανέμους, τα θαλάσσια ρεύματα, τη βροχή και πολλά άλλα. Το κλίμα της γης ανέκαθεν μεταβαλλόταν, ωστόσο οι μελέτες εδώ και καιρό δείχνουν ότι υπάρχουν διαφοροποιήσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ τη φυσιολογική και αναμενόμενη διαφοροποίηση τις τελευταίες δεκαετίες λόγω ανθρώπινων, βιομηχανικών και γεωργικών δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων.

Η σημαντικότερη μεταβολή που υφίσταται το κλίμα είναι η αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας. Η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη οφείλεται κατά κύριο λόγο στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου συνιστά τη διαδικασία κατά την οποία η ατμόσφαιρα της Γης συγκρατεί θερμότητα και έτσι προκαλείται αύξηση της θερμοκρασίας στη επιφάνεια του. Είναι μια φυσική διαδικασία και ωφέλιμη έως έναν βαθμό η οποία όμως υπερενισχύεται ανέλεγκτα από την ανθρώπινη δραστηριότητα η οποία αυξάνει τη συγκέντρωση των αερίων του θερμοκηπίου, κυρίως διοξειδίου του άνθρακα. Σήμερα ο όρος πλέον έχει συνδεθεί με την υπερθέρμανση του πλανήτη. Ειδικότερα, ο ήλιος ως πηγή ενέργειας (φωτός και θερμότητας) εκπέμπει ακτινοβολία. Οι θερμές, μη βλαβερές ακτίνες διαπερνούν το Όζον, το οποίο συγκρατεί τις υπεριώδεις, και φτάνουν στην επιφάνεια της Γης θερμαίνοντας τον εξωτερικό φλοιό της. Η τρύπα του Όζοντος, μη σχετιζόμενη με την υπερθέρμανση, επιτρέπει την διέλευση της υπεριώδους ακτινοβολίας προκαλώντας σειρά σοβαρών και μη αναστρέψιμων παθήσεων στο ανθρώπινο σώμα. Οι θερμές ακτίνες που φτάνουν στην επιφάνεια της Γης αντανακλώνται πίσω στο διάστημα και υπό φυσιολογικές συνθήκες το διοξείδιο του άνθρακα επανααντανακλά ένα μέρος αυτών πίσω στην Γη, θερμαίνοντάς την, και αφήνει τις υπόλοιπες να διαφύγουν από την ατμόσφαιρα. Τα τελευταία χρόνια όμως λόγω της ολοένα αυξανόμενης καύσης ορυκτών καυσίμων (γαιάνθρακες, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, λιγνίτης κ.α.) εκλύεται στην ατμόσφαιρα μεγαλύτερη ποσότητα διοξειδίου του άνθρακα (CACO_2) και άλλων προϊόντων της καύσης βαρέων υδρογονανθράκων, που μεταβάλουν σημαντικά το φυσιολογικό ποσοστό διοξειδίου του άνθρακα στον ατμοσφαιρικό αέρα που δεν πρέπει να ξεπερνά το 0,04%. Η κατά πολύ

υπερβαίνουσα το όριο ποσότητα παγιδεύει και αντανακλά περισσότερες θερμικές ακτίνες πίσω στην Γη, επιτρέποντας παράλληλα σε πολύ λιγότερες να επιστρέψουν στο κενό. Κατά συνέπεια αυξάνεται η θερμοκρασία της επιφάνειας της Γης λόγω της επαναλαμβανόμενης πρόσκρουσης των θερμικών ενεργειακών ακτινών.^{2&3}

6. Οι συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής

Θερμοκρασιακή αύξηση: Το φαινόμενο του θερμοκηπίου προκαλεί την αύξηση της θερμοκρασίας της Γης, λόγω της τρομακτικής αύξησης του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με το περιβάλλον και την προστασία του προβλέπεται ότι η θερμοκρασία σε όλο τον πλανήτη ενδέχεται να αυξηθεί κατά 1,1 μέχρι 6,4°C κατά τη διάρκεια του αιώνα που διανύουμε, εάν δεν ληφθούν τα αναγκαία και κατάλληλα για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέτρα.⁴

Λιώσιμο των πάγων: Απόρροια της αύξησης της θερμοκρασίας συνιστά το λιώσιμο των πάγων στους δύο πόλους της Γης αλλά και γενικά όπου εντοπίζονται παγετώνες. Η θαλάσσια περιοχή που καλύπτεται από πάγο στο Βόρειο Πόλο έχει συρρικνωθεί κατά 10% μέχρι σήμερα. Το πάχος του πάγου έχει επίσης ελαττωθεί σε ποσοστό 40%. Ακόμη οι παγετώνες στη Βόρεια Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και τη Σιβηρία έχουν παρουσιάσει αστάθεια. Όσον

² <https://unfccc.int/process/transparency-and-reporting/greenhouse-gas-data/what-is-greenhouse-gas-data>

³ <http://www.environment.gov.au/climate-change/climate-science-data/climate-science/greenhouse-effect>

⁴ <https://news.un.org/en/story/2018/10/1022492>

αφορά τους παγετώνες των Άλπεων, είναι πιθανόν να εξαφανιστεί σχεδόν ολοκληρωτικά, μέχρι το 2050.⁵

Άνοδος της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων: Απότοκο της τήξης των πάγων είναι η άνοδος της στάθμης της θάλασσας. Σε μια τέτοια περίπτωση, συστάδες νησιών στους ωκεανούς καθώς και παραθαλάσσιες πόλεις και χωριά πιθανώς θα καταποντιστούν. Χώρες δε όπως η Ολλανδία και το Μπαγκλαντές ενδέχεται να εξαφανιστούν τελείως και να καταστούν τμήματα θαλασσών ή ωκεανών. Επίσης, πλήγμα θα υποστεί η γεωργία σε παραθαλάσσιες περιοχές αφού τα υπόγεια νερά θα καταστούν υφάλμυρα. Θα προκύψει άμεσος κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία αφού η υφαλμύρωση του υδροφόρου ορίζοντα θα επηρεάσει και το πόσιμο νερό. Οι κάτοικοι των περιοχών που προαναφέρθηκαν θα εκτοπιστούν και σε αναζήτηση νέο τόπο διαβίωσης προκαλώντας δημογραφικό πρόβλημα και επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία.⁶

Ακραία καιρικά φαινόμενα: Η ξηρασία, οι καταιγίδες, οι πλημμύρες, ο καύσωνας. Οι κυκλώνες και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα παρατηρούνται ολοένα και συχνότερα και μάλιστα και σε περιοχές του πλανήτη που δεν έχουν σημειωθεί στο παρελθόν. Κατά την τελευταία δεκαετία σε ολόκληρο τον κόσμο σημειώθηκαν τρεις φορές περισσότερες φυσικές καταστροφές εξαιτίας του καιρού σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Η κλιματική αλλαγή αυξάνει βαθμιαία και τον κίνδυνο ερημοποίησης, η οποία ήδη έχει αρχίσει στη Νότια Ευρώπη.

Αντίκτυπος στον άνθρωπο: Η διεύρυνση των περιοχών που επηρεάζονται από την αύξηση της ξηρασίας, τη μείωση των βροχοπτώσεων και τη μείωση της ποσότητας πόσιμου νερού απειλεί μεγάλο τμήμα του παγκόσμιου πληθυσμού άμεσα. Το γεγονός αυτό θα δημιουργήσει προβλήματα στη γεωργία (μείωση παραγωγής, καταστροφή σοδειών, θάνατος ζώων, αυξημένος κίνδυνος για πυρκαγιές). Η μείωση νερού και τροφής καθώς και οι ασθένειες που θα προκληθούν θα οδηγήσουν στη μετακίνηση πληθυσμών με σκοπό την εξεύρεση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης.

Η κλιματική αλλαγή καθιστά το κλίμα της Γης θερμότερο και υγρότερο, γεγονός το οποίο θα επιφέρει επιδημίες και ασθένειες, που προκαλούνται από κουνούπια, άλλα έντομα και τρωκτικά. Η διάδοση ασθενειών όπως η εγκεφαλίτιδα, η ελονοσία ή ο κίτρινος πυρετός θα είναι, κατά συνέπεια, πιο εύκολη. Επιπλέον, η υπερθέρμανση του πλανήτη μπορεί να προκαλέσει την αύξηση μικροβίων και βακτηριδίων που δυνατόν να οδηγήσουν σε αύξηση των λοιμώξεων. Απειλή συνιστά η επανεμφάνιση θανατηφόρων ασθενειών που είχαν εκλείψει τον τελευταίο αιώνα με την επιστημονική πρόοδο και βελτιστοποίηση των συνθηκών υγιεινής. Η συνέχιση της μόλυνσης του αέρα θα αυξήσει παθήσεις όπως το άσθμα, οι αναπνευστικές μολύνσεις και τα καρδιαγγειακά προβλήματα. Η μείωση του στρώματος του όζοντος αναμένεται να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στην ανθρώπινη υγεία, όπως εξασθένηση του ανοσοποιητικού συστήματος, καρκίνο του δέρματος και καταρράκτη ματιών λόγω έκθεσης στις υπεριώδεις ακτίνες που εγκλωβίζονται στην ατμόσφαιρα.

⁵ <https://unfccc.int/news/melting-of-antarctic-ice-is-accelerating-study-shows>

⁶ <https://unfccc.int/news/global-sea-level-rise-is-accelerating-study>

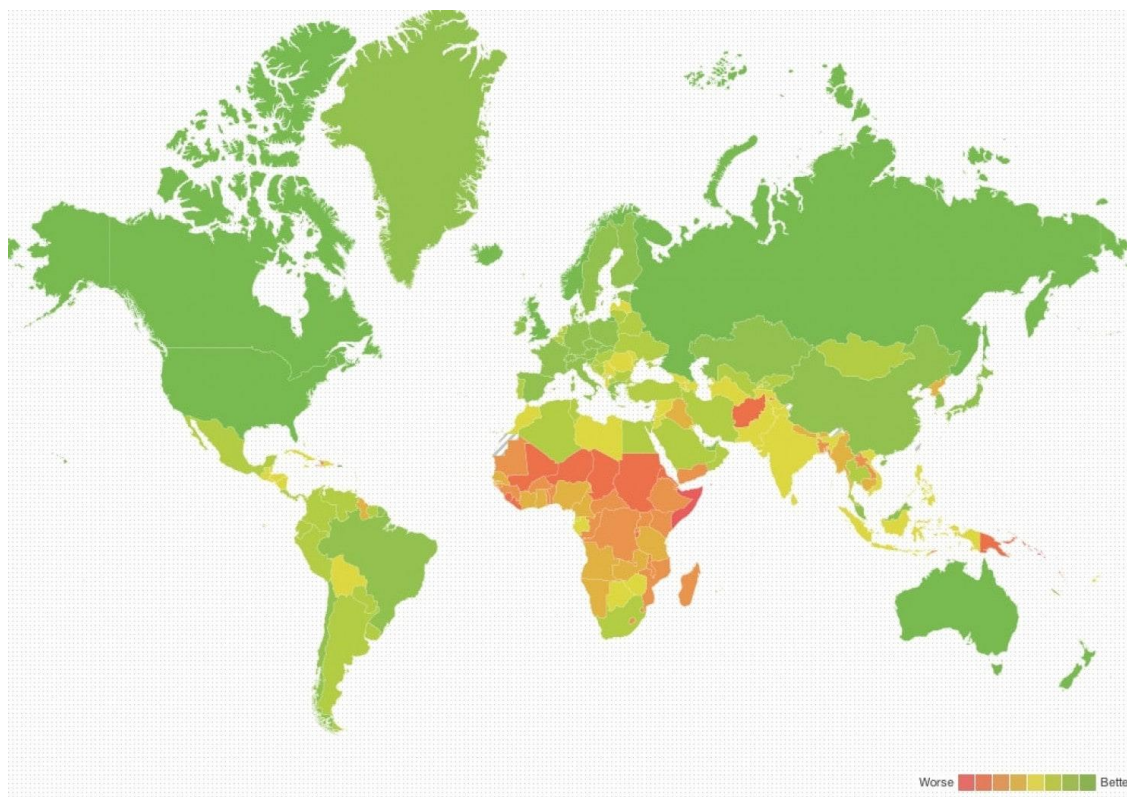
7. Κράτη και Κλιματική Αλλαγή

Σύμφωνα με μια έρευνα από το Notre Dame Παγκόσμιο Δείκτη Προσαρμογής, οι ανεπτυγμένες χώρες είναι λιγότερο ευάλωτες στις συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής από ότι οι αναπτυσσόμενες. Η έρευνα ουσιαστικά καταμέτρησε το πόσο ευάλωτη είναι μια χώρα βασιζόμενη στα υποθετικά αποτελέσματα που θα έχει η Κλιματική Αλλαγή σε έξι τομείς, οι οποίοι ανάγονται και σε αντίστοιχα δικαιώματα από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών: φαγητό, νερό, υγεία, ανθρώπινο περιβάλλον, υποδομές και υπηρεσίες οικοσυστήματος.

Παρακάτω παρατίθενται δύο παγκόσμιοι χάρτες. Ο χάρτης της εικόνας 1 δείχνει τις χώρες ανάλογα με το πόσο προετοιμασμένες είναι να αντιμετωπίσουν πιθανές συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής. Με πράσινο χρώμα είναι οι χώρες εκείνες που είναι “περισσότερο έτοιμες” και με κόκκινο αυτές που είναι “λιγότερο έτοιμες”.

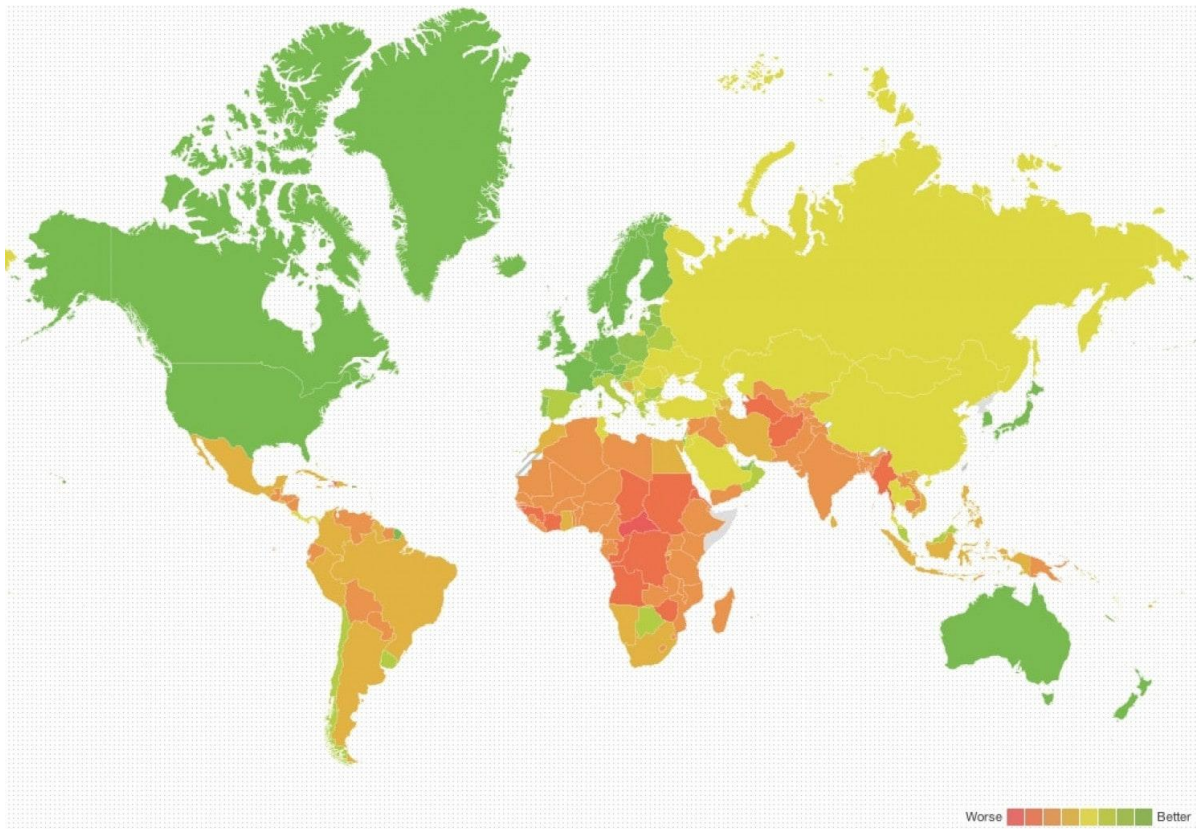
Στο χάρτη της εικόνας 2 εμφανίζονται οι χώρες ανάλογα με το πόσο ευάλωτες είναι σε καταστροφές που επιφέρει η Κλιματική Αλλαγή. Με πράσινο σημειώνονται οι χώρες που είναι “λιγότερο ευάλωτες” και με κόκκινο όσες είναι “περισσότερο ευάλωτες”.

Γενικά, σύμφωνα με την έρευνα, η Νορβηγία, η Νέα Ζηλανδία, η Σουηδία και η Φιλανδία είναι οι χώρες που είναι καλύτερα προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν από την Κλιματική Αλλαγή, ενώ το Κονγκό, η Νότια Αφρική, η

Ερυθραία, το Μπουρούντι και το Τσαντ είναι οι λιγότερο προετοιμασμένες χώρες. Οι περισσότερες χώρες με πράσινο, που είναι κατά κύριο λόγο οι ανεπτυγμένες χώρες, αποτελούν τις λιγότερο ευάλωτες και ταυτόχρονα τις περισσότερο προετοιμασμένες για την

Κλιματική Αλλαγή. Τέλος, χώρες όπως η Γκάνα, το Βιετνάμ, η Ρουάντα, η Ναμίμπια και η Μποτσουάνα είναι χώρες αρκετά ευάλωτες αλλά ταυτόχρονα σχετικά καλά προετοιμασμένες.⁷

Εικόνα 1: Παγκόσμιος Χάρτης που δείχνει τις χώρες ανάλογα με την ετοιμότητα τους να αντιμετωπίσουν την Κλιματική Αλλαγή.

Εικόνα 2: Παγκόσμιος Χάρτης που δείχνει τις χώρες ανάλογα με το πόσο ευάλωτες είναι στην Κλιματική Αλλαγή.

8. Κυριότεροι Οργανισμοί για την Κλιματική Αλλαγή και την Καταστροφή του Περιβάλλοντος⁸

World Nature Organization (Παγκόσμιος Οργανισμός για τη Φύση)

Τα σχέδια του ξεκίνησαν το 2010 κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες απειλούνται περισσότερο από την Κλιματική Αλλαγή. Οι χώρες αυτές βρίσκονται κυρίως γύρω από τον Ειρηνικό Ωκεανό και την Καραϊβική και κάποιες στην Αφρική.

⁷ https://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2015/02/03/the-countries-most-vulnerable-to-climate-change-in-3-maps/?noredirect=on&utm_term=.73d7fe9a644e

⁸ <https://www.worldatlas.com/articles/major-international-environmental-organizations-operating-in-the-world-today.html>

United Nations Environmental Programme (UNEP, Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών)

Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1972. Είναι υπεύθυνο για μεγάλο αριθμό περιβαλλοντικών προβλημάτων που απασχολούν διάφορους οργανισμούς του ΟΗΕ. Κάποιες από τις υποχρεώσεις του είναι: η ενθάρρυνση περιβαλλοντικής επιστήμης, η ανάπτυξη διεθνών περιβαλλοντικών συμφωνιών και η δημιουργία αναπτυξιακών πολιτικών με εθνικές κυβερνήσεις.

International Union for Conservation of Nature (IUCN, Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης)

Ιδρύθηκε το 1948 και αποτελείται από περισσότερα από 1200 κυβερνητικά και μη κυβερνητικά μέλη. Ο στόχος της είναι η διατήρηση της φύσης και η βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων παγκοσμίως. Επίσης ασχολείται με θέματα όπως φτώχεια, ισότητα των φύλων, και βιώσιμες πρακτικές επιχειρήσεων, για να επιτύχει τον κύριο στόχο της.

Intergovernmental Panel for Climate Change (IPCC, Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή)

Δουλεύει κάτω από την εποπτεία του ΟΗΕ, ως ένας διακυβερνητικός και επιστημονικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1988 από το UNEP και τον Διεθνή Μετεωρολογικό Οργανισμό. Στόχος του είναι να προσφέρει στον κόσμο μια αντικειμενική, επιστημονική αξιολόγηση του φαινομένου της Κλιματικής Αλλαγής και των συνεπειών της.

Global Environmental Facility (GEF, Παγκόσμιο Περιβαλλοντικό Κέντρο)

Ιδρύθηκε το 1991, ως συνεργασία μεταξύ 183 κρατών, πολιτικών οργανώσεων, ιδιωτικών επιχειρήσεων και διεθνών ιδρυμάτων. Χρηματοδοτεί διάφορα έργα (project) που αφορούν την Κλιματική Αλλαγή, την υποβάθμιση της γης, τα διεθνή ύδατα, τη βιοποικιλότητα και το στρώμα του όζοντος.

9. Τελευταίες εξελίξεις

Το κλίμα της Γης πάντα άλλαζε και πάντα θα αλλάζει. Ωστόσο σήμερα, όταν αναφερόμαστε στην «κλιματική αλλαγή», εννοούμε κατά κύριο λόγο το πρόβλημα των αλλαγών που παρατηρούνται στο κλίμα του πλανήτη και σχετίζονται με την αλλαγή στη συγκέντρωση των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα. Κατά συνέπεια μέχρι την εκπονή του 20^{ου} αιώνα Η παγκόσμια θερμοκρασία είχε ήδη αυξηθεί κατά 1 βαθμό σε σχέση με την προ-βιομηχανική περίοδο. Παγκόσμιοι οργανισμοί και κυβερνήσεις δεν έμειναν άπραγοι μπροστά στο φαινόμενο αυτό. Όλα ξεκίνησαν στη λεγόμενη Συνδιάσκεψη του Ρίο, στη Βραζιλία (3-14 Ιουνίου 1992), όπου συζητήθηκαν θέματα περιβάλλοντος και ανάπτυξης. Εκεί τέθηκαν οι βάσεις για μια παγκόσμια συνεργασία σε θέματα προστασίας του

περιβάλλοντος με την κλιματική αλλαγή να πρωταγωνιστεί μεταξύ αυτών που συζητήθηκαν.⁹

Σταθμό στην προσπάθεια αναστολής της προοδευτικής κλιματικής αλλαγής στάθηκε η Συμφωνία του Παρισιού, μια παγκόσμια συμφωνία που επιτεύχθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2015. Η Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή αποτελεί την πρώτη οικουμενική, νομικά δεσμευτική παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα. Υπογράφηκε στις 22 Απριλίου 2016 και κυρώθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 5 Οκτωβρίου 2016.¹⁰

Η συμφωνία αποτελεί ένα σχέδιο δράσης για τη συγκράτηση της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη «αρκετά κάτω» από τους 2°C και καλύπτει την περίοδο από το 2020. Τέθηκε σε εφαρμογή στις 4 Νοεμβρίου του 2016 και φέρει τις υπογραφές 195 χωρών. Τα κυριότερα σημεία της είναι τα εξής:

Μακροπρόθεσμος στόχος: οι κυβερνήσεις συμφώνησαν να συμπράξουν στην αναστολή της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2°C σε σχέση με τη προβιομηχανική εποχή και να συνεχίσουν τις προσπάθειες να την περιορίσουν στον 1,5°C.

Συνεισφορές: πριν και κατά τη διάσκεψη, οι χώρες υπέβαλαν ολοκληρωμένα εθνικά σχέδια δράσης για το κλίμα με στόχο τη μείωση των εκπομπών τους σε ρίπους που επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα και οξύνουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Φιλοδοξία: οι κυβερνήσεις συμφώνησαν να γνωστοποιούν ανά 5ετία τις δράσεις τους με σκοπό τον καθορισμό πιο φιλόδοξων στόχων μέσω κοινής προσπάθειας.

Διαφάνεια: δέχθηκαν επίσης να γνωστοποιούν μεταξύ τους και στο ευρύ κοινό την πρόοδό τους προς την επίτευξη των στόχων τους, με σκοπό την εξασφάλιση διαφάνειας και εποπτείας στα σχέδια τους και την εφαρμογή των τελευταίων.

Αλληλεγγύη: η Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες ανεπτυγμένες χώρες θα εξακολουθήσουν να παρέχουν χρηματοδότηση προς επίτευξη του κοινού στόχου, προκειμένου να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες τόσο να μειώσουν τις εκπομπές όσο και να θωρακιστούν έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Σε διεθνές επίπεδο ιδιαίτερα εξέχουσα θέση κατέχει η βασική διεθνής συμφωνία για την κλιματική αλλαγή είναι η σύμβαση-πλαίσιο του ΟΗΕ για τις κλιματικές μεταβολές (UNFCCC), με τις επιταγές της οποίας συμμορφώνονται τα κράτη μέλη της Ε.Ε., αλλά και η ίδια η Ένωση εν γένει. Οι εργασίες και η επίτευξη των σκοπών στο πλαίσιο αυτής της συνθήκης είναι αντικείμενο εποπτείας της αντίστοιχης Γραμματείας για την εν λόγω συνθήκη, η οποία εδρεύει στην Βόννη και αποδέχθηκε με ιδιαίτερη χαρά τον Οκτώβριο του 2018 την Ειδική Έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την αλλαγή του κλίματος (IPCC) για την διατήρηση της αύξησης της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας κατά 1,5°C το μέγιστο σε σχέση με την προβιομηχανική εποχή.¹¹ Η Έκθεση αυτή περιέχει κατά κύριο λόγο τις επιπτώσεις που θα είχε μια θερμοκρασιακή αύξηση της τάξεως των 2°C, οι οποίες εμφανίζονται ιδιαίτερα καταστροφικές, αν και μιλάμε για διαφορά 0,5°C. Λαμβάνοντας υπόψιν επομένως την πιθανότητα να εμφανιστούν εκτεταμένες ξηρασίες, ερήμωση μεγάλων

⁹ http://www.unesco.org/education/pdf/RIO_E.PDF

¹⁰ <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>

¹¹ <https://unfccc.int/news/unfccc-secretariat-welcomes-ipcc-s-global-warming-of-15degc-report>

εκτάσεων στις τροπικές ζώνες και αύξηση των παθήσεων του ανθρωπίνου σώματος λόγω της μη φυσιολογικής θερμοκρασίας και των υπεριωδών ακτινοβολιών, αλλά και την στρατηγική του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP)¹² συμπεριλήφθηκε στην Έκθεση ένα σχέδιο δράσης και συνεργασίας, για του οποίου την εφαρμογή πρέπει να μεριμνήσουν οι χώρες εν όψει και της ετήσιας συνεδρίασης των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή τον Δεκέμβριο του 2018 στην Πολωνία.

10. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες

→ Ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν -σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο- ώστε να περιοριστεί η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη ?

→ Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν ή καλύτερα να προληφθούν οι αρνητικές συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής ?

→ Είναι επαρκείς οι υπάρχοντες διεθνείς οργανισμοί που ασχολούνται με την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής ή υπάρχει ανάγκη για μεταρρυθμίσεις και για πιο αυστηρούς κανόνες που θα προβλέπουν κυρώσεις στα κράτη που δεν συμμορφώνονται;

→ Πώς η εκπαίδευση και η ενημέρωση μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής;

11. Ηλεκτρονικές Πηγές

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-change-2/>

<https://www.kemel.gr/articles/viosimi-anaptyxi>

https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27361:sdg-13&catid=36:sgds-2016&Itemid=72

https://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2015/02/03/the-countries-most-vulnerable-to-climate-change-in-3-maps/?noredirect=on&utm_term=.a7ea75f93aab

<https://www.worldatlas.com/articles/major-international-environmental-organizations-operating-in-the-world-today.html>

<https://www.inedivim.gr/images/ng-egkykpolaideia/ng-egkykpolaideia-perivalon-2-klimatiki-allagi.pdf>

<https://eur-lex.europa.eu/content/paris-agreement/paris-agreement.html?locale=el>

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1019(01)&from=EL)

<http://www.un.org/en/sections/issues-depth/climate-change/>

<https://unfccc.int/resource/annualreport/>

<http://ipcc.ch/report/sr15/>

---

¹² <https://www.unenvironment.org/resources/report/unep-climate-change-strategy>